

Ευάγγελος Π. Λέκκος
θεολόγος, νομικός

Ἡ ἀλήθεια
γιά τήν περιουσία,
τή φορολόγηση
τῆς Ἐκκλησίας
καί τή μισθοδοσία
τῶν κληρικῶν της

© Εὐάγγελος Π. Λέκκος

Ἐκδοτική παραγωγή Ἐλῖζαβὴ Τηλ. 210-34.76.090

Ἡ αὐτοκράτειρα καί τό ἀμπελάκι τῆς χήρας

Ἡ τακτική πού ἐφαρμόζει τό νεοελληνικό Κράτος ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας κατά τά 180 ἔτη τοῦ ἐλεύθερου βίου του, θυμίζει τήν πρακτική τῆς αὐτοκράτειρας τοῦ Βυζαντίου Εὐδοξίας, ὅταν ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἦταν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (ἀρχές τοῦ 5ου αἰώνα): Ἐνῶ ἡ ἴδια κατεῖχε ἀμέτρητο πλοῦτο καί πολλά κτήματα, μετά τό θάνατο τοῦ πατρικίου Θεόγνωστου, πού ἡ ἴδια εἶχε ἐξορίσει, ἄρπαξε καί τήν περιουσία του, βυθίζοντας στή φτώχεια καί τή δυστυχία τῆ χήρα καί τά ὄρφανά του. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος τά προστάτεψε εἰσάγοντάς τα σέ ἐκκλησιαστικό ἄσυλο, δέν παρέλειψε ὅμως μέ ἐπιστολή του νά στηλιτέψει τήν ἀνάληπτη καί παράνομη συμπεριφορά τῆς αὐτοκράτειρας, πράγμα πού ἀργότερα τοῦ στοίχισε καί μία ἐξορία. Ἀλλά ποιός ὁ παραλληλισμός τῆς τακτικῆς ἐκείνης μέ αὐτήν τοῦ νεοελληνικοῦ Κράτους; Ἴδού:

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει συνολική ἔκταση 131.957.400

στρεμμάτων. Από αυτά, αγροτική γη, γεωργο-κτηνοτροφικού ενδιαφέροντος, είναι:

29.500.000 στρέμ. δάση (22%)

52.500.000 στρέμ. βοσκότοποι (40%)

39.500.000 στρέμ. γεωργική γη (30%).

Από τις παραπάνω εκτάσεις, τά 61.441.900 στρέμματα ανήκουν κατά κυριότητα:

43.598.000 στό Δημόσιο

15.553.200 στην Τοπική Αυτόδιοίκηση

1.098.400 στις Συνεταιρ. Όργανώσεις

1.292.300 στην Έκκλησία.

Δηλαδή στην Έκκλησία ποσοστιαία ανήκει τό 1,4% των δασικών εκτάσεων, τό 2,3% των βοσκοτόπων και τό 2,19% τής γεωργικής γής (όπου όμως τό Δημόσιο κατέχει τό 45,6% και ή Τοπική Αυτόδιοίκηση τό 30,8%)*.

Καί ενώ αυτή είναι ή πραγματικότητα, κάθε φορά πού τό Κράτος θέλει νά άπομακρύνει τήν προσοχή του λαού από τά δικά του προβλήματα, «ξαναζεσταίνει» τό θέμα «έκκλησιαστική περιουσία», μέ τή βοήθεια δέ μερικων Μέσων

* Τά στοιχεία προκύπτουν από τήν έγκυρη μελέτη-έρευνα μέ τίτλο «Ιδιοκτησιακό καθεστώς και αξιοποίηση τής αγροτικής γής στην Ελλάδα» (των Θ. Τσούμα και Δ. Τασιούλα), έκδοση τής Αγροτικής Τράπεζας, Άθήνα 1986, μέ πολλούς πίνακες και στατιστικά στοιχεία.

Ένημέρωσης ή άλλων παραγόντων που δια-
κινείται έχθρικά προς την Έκκλησία ή δέν είναι
έπαρκώς ένημερωμένοι, καλλιεργούν τό κλίμα
καί προετοιμάζουν τό έδαφος για τήν τελική
–όπως έλπίζουν– επέλαση, μέ σκοπό νά αρπά-
ξουν ό,τι απέμεινε από τήν περουσία αυτή, για
νά τή μοιράσουν δήθεν στους άκτήμονες. Νά
μοιράσουν τό συνολικά 1,96% τής Έκκλησίας,
άφήνοντας άνέπαφα τά 60.443.500 στρέμματα
του Δημοσίου, τής Τοπικής Αυτόδιοίκησης και
των Συνεταιρισμών! Νά πάρει δηλαδή ή αυτο-
κράτεια Εύδοξία και τό άμπελάκι τής χήρας
μάνας, ένώ ή ίδια δέν ξέρει τί έχει, που τό έχει
και τί τής άποδίδει...

Άς έκθέσουμε όμως –έστω και μέ συντο-
μία– όλες τίς πτυχές του θέματος «έκκλησι-
αστική περιουσία», για νά άποκαλυφθουν τά
ψέματα που συνδέονται μέ αυτό, αλλά και ή
αλήθεια που καταρρίπτει τον καλά καλλιεργη-
μένο μύθο για τήν «άμύθητη» περιουσία που
δήθεν βρίσκεται στην κατοχή και κυριότητα
τής Έκκλησίας.

Ἀπαραίτητες διευκρινίσεις

Ἀρχίζοντας, ἀπαντοῦμε στά εὐλογα ἐρωτήματα καλοπροαίρετων πολιτῶν, ὅπως τὰ ἐπόμενα:

1. Δικαιούται ἡ ταιριάζει στήν Ἐκκλησία νά ἔχει περιουσία;

Ἀδίστακτα λέμε ναί. Ὅπως ὁ κάθε ἄνθρωπος, ὡς ψυχοσωματική ὄντοτητα, δέν ζεῖ μόνο μέ κάθε λόγο πού βγαίνει ἀπό τό στόμα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί μέ ψωμί (πρβλ. Λουκ. 4,4), δηλαδή ἔχει ἀνάγκη καί ἀπό τά ὑλικά ἀγαθά, ἔτσι καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς θεανθρώπινος ὀργανισμός ἔχει ἀποστολή νά ἐπιτελέσει ὄχι μόνο πνευματικό ἀλλά καί κοινωνικό ἔργο. Γιά τό ἔργο αὐτό ἀπαιτοῦνται ἀφοσιωμένα πρόσωπα καί ὑλικά μέσα, κατά τό παράδειγμα καί τή διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Ὁ Ὅποῖος δέν ἀρκέστηκε νά ἐπιλέξει καί νά προετοιμάσει γιά τό ἔργο Του τούς Ἀποστόλους, ἀλλά ὄρισε νά ὑπάρχει στήν ομάδα τῶν Δώδεκα καί ταμεῖο («γλωσσόκομον»). Τά χρήματά του χρησιμοποιούνταν –χωρίς τό φρόνημα τῆς καταδικαστέας φιλαργυρίας– γιά τίς καθημερινές τους ἀνάγκες καί γιά τήν ἀνακούφιση τῶν φτωχῶν (Ἰω. 12, 5-7). Ὁ Κύριος ἔθρεψε τούς πεντακισ-

χιλίους στήν ἔρημο, εὐλογώντας τούς πέντε ἄρτους καί τούς δύο ἰχθύας, ἔδωσε ὁμως καί τήν ἐντολή νά συγκεντρωθοῦν τά περισσεύματα τῶν κλασμάτων (Ματθ. 14, 15-21. Λουκ. 9, 12-17). Ἀπό τό ταμεῖο τῆς ὁμάδας ἐτοιμάστηκε τό πασχάλιο δεῖπνο (Λουκ. 22, 7-14). Καί ὅταν ἰδρύθηκε ἡ Ἐκκλησία, μετὰ τήν Πεντηκοστή, οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι συγκεντρώνουν καί διαχειρίζονται ὑπεύθυνα τίς προσφορές τῶν πιστῶν γιά τίς ἀνάγκες τῆς κοινότητας τῶν χριστιανῶν (Πράξ. 4,3 ἔξ.). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μέ τή «λογία» στηρίζει τούς ἀναξιόπαθoῦντες καί καθιερώνει τήν ὑλική ἀμοιβή τῶν ἱερέων πού ἔπρεπε νά ζοῦν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου τό ὁποῖο κήρυτταν (Α΄ Κορ. 9, 7-14).

Τό παράδειγμα καί τό κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἀποστόλων ἀκολούθησαν οἱ ἀποστολικοί καί οἱ μεταγενέστεροι Πατέρες, πού δέν εἶχαν ὡς χριστιανοί καί ποιμένες μόνον ὑποχρεώσεις ἀλλά καί δικαιώματα. Ὁργάνωσαν τό φιλανθρωπικό ἔργο. Μεριμνήσαν γιά τήν κάλυψη τῶν πνευματικῶν καί τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν. Ἀνήγειραν ὄχι μόνο ναοὺς ἀλλά καί κτίρια γιά τή στέγαση τῶν κοινωνικῶν δραστηριοτήτων. Καί μέ δωρεές τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί προσωπική ἐργασία χριστιανῶν, σταδιακά ἀποκτήθηκε κινητή καί ἀκίνητη πε-

ριουσία, ἄρα εὐκολύνθηκε τό φιλανθρωπικό της ἔργο. Παρά τίς κατά καιρούς ἐχθρικές ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας διαθέσεις τῆς κρατικῆς (ἀρχικά ρωμαϊκῆς, ἀργότερα βυζαντινῆς καί ὀθωμανικῆς) ἐξουσίας, ἡ Ἐκκλησία διατήρησε ἢ καί αὐξήσε (ὅπως θά ἐκτεθεῖ στή συνέχεια) τήν περιουσία της, ἐνώ τόσο μέ ἱερούς κανόνες (Ἀποστολικές Διαταγές Β΄ 24, Ἀποστολικοί Κανόνες ΛΗ΄ καί ΟΗ΄, Συνοδικούς: ΙΕ΄ Ἀγκύρας, ΚΔ΄-ΚΕ΄ Ἀντιοχείας, ΚΣΤ΄ καί ΛΓ΄ Καρθαγένης, ΚΔ΄ Χαλκηδόνας κ.λπ), ὅσο καί μέ κρατικούς νόμους καί διατάξεις ἡ περιουσία αὐτή ἀπέκτησε τό στοιχείο τοῦ «ἀναπαλλοτρίωτου» καί μάλιστα «εἰς τό διηνεκές» (γιά πάντα).

2. Σέ ποιόν ἀνήκει καί πῶς διοικεῖται;
Εἶναι λάθος νά νομίζουν μερικοί ὅτι ἡ περιουσία αὐτή ἀνήκει στήν Ἱερά Σύνοδο, τόν Ἀρχιεπίσκοπο, τούς Μητροπολίτες ἢ τούς ἡγουμένους τῶν Μονῶν. Διότι ὅταν λέμε ἐκκλησιαστική περιουσία, γενικῶς, ἐννοοῦμε τό σύνολο τῆς περιουσίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων, δηλαδή τῶν 96 Μητροπόλεων τῆς Ἑλλάδος, πέντε ἢ ἕξι ἑκατοντάδων Μοναστηριῶν, 9.024 χιλιάδων ἐνοριακῶν Ναῶν, ἀρκετῶν Προσκυνημάτων καί τῶν κεντρικῶν Ὄργανισμῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλα αὐτά, σύμ-

φωνα μέ τή διάταξη τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», «κατά τάς νομικάς αὐτῶν σχέσεις» ἀποτελοῦν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Καί ὡς νομικά πρόσωπα διοικοῦνται ἀπό Συμβούλια πού συγκροτοῦνται ὅπως οἱ νόμοι τοῦ Κράτους ὀρίζουν. Ἐάν μάλιστα ἐξαιρέσουμε τά Ἡγουμενοσυμβούλια, σέ ὅλα τά ἄλλα μετέχουν καί λαϊκά Μέλη καί μάλιστα κατά πλειοψηφία.

Ἐάν βέβαια γίνεται λόγος γιά τήν ἐκκλησιαστική περιουσία νοεῖται κυρίως ἡ μοναστηριακή (κινητή καί κυρίως ἀκίνητη). Αὐτή διακρίνεται στή «διατηρητέα» καί στήν «ἐκπονητέα» ἢ «ρευστοποιητέα», ὅπως χαρακτηρίστηκε μέ νομοθετήματα τοῦ 1930-31, ὅταν ἡ διοίκηση καί διαχείριση τῆς «ἐκπονητέας» ἀνατέθηκε στόν ΟΔΕΠ (Ὁργανισμό Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας). Ἡ «διατηρητέα» παραμένει στήν κυριότητα, νομή καί κατοχή τῶν Μονῶν.

3. Πῶς ἀποκτήθηκε; Ἡ Ἐκκλησία, ὡς Θεανθρώπινος ὀργανισμός, ὑπάρχει ἤδη ἐπί 20 αἰῶνες. Κανένα Κράτος ἢ ἄλλος Θεσμός στόν κόσμο δέν ἀριθμεῖ τόσο μακρό βίον. Θά κάνουμε στό σημεῖο τοῦτο μία ἐντελῶς ἀπλή ἐρώτηση, πού ἐμπεριέχει καί τήν ἀπάντησή: Σέ κάθε

έποχή, ακόμα και στις ημέρες μας –πρίν ξεσπάσει ή οικονομική κρίση– αν σέ μιά οικόγένεια έργάζονταν οί δύο σύζυγοι επί 30 ή 35 χρόνια καί είχαν συνετή διαχείριση τών χρημάτων μέ τά όποια άμείβονταν, τό άποτέλεσμα δέν θά ήταν νά έχουν άποκτήσει τό σπίτι τους (έστω διαμέρισμα), νά διαθέτουν ένα ή δύο αύτοκίνητα, έξοχικό, νά έχουν κάποια κατάθεση σέ Τράπεζα καί παράλληλα τά παιδιά τους νά είχαν άποκτήσει καλή μόρφωση ή νά έχουν άποκατασταθει ίκανοποιητικά; Άν λοιπόν δύο έργαζόμενοι σύζυγοι μπορούν νά άποκτήσουν σέ 3 ή 4 δεκαετίες άξιόλογη περιουσία, γιατί «άποροϋν» οί καλοθελήτες καί ρωτοϋν πώς ή Έκκλησία σέ 20 αιώνες απέκτησε τήν περιουσία αύτή; Άς πληροφορηθοϋν λοιπόν:

Κατά τίς άπαρχές τής χριστιανικής πίστεως, όλοι όσοι πίστεψαν είχαν μία καρδιά καί μία ψυχή... "Όλα τά είχαν κοινά... "Όσοι είχαν χωράφια ή σπίτια τά πουλούσαν, κι έφερναν τό αντίτιμο αύτών πού πουλούσαν, καί τό έθεταν στή διάθεση τών άποστόλων (Πράξ. 4, 32. 34-35). Άργότερα, οί μοναχοί στις έρημιές ή σέ άπόμερα μέρη, όπου δέν υπήρχαν άνθρωποι, καλλιέργησαν τίς γύρω περιοχές ή τίς χρησιμοποίησαν γιά τή βόσκηση οικόσιτων ζώων ώστε νά έξασφαλίζουν τά πρός τό ζήν, καί

τά δικαιώματα που απέκτησαν στις περιοχές αυτές κατοχυρώθηκαν στους χρόνους της βυζαντινής περιόδου, διατηρήθηκαν από τους όθωμανούς και αναγνωρίστηκαν νομοθετικά από τό νεοελληνικό Κράτος. Ίδιαίτερα βέβαια στό έλληνικό Βυζάντιο, όποτε άνθησε ό μοναχισμός, λόγω και τής συναλληλίας στή σχέση Έκκλησίας-Πολιτείας, ευνόηθηκε ή απόκτηση έκ μέρους τών Μοναστηριών σημαντικής άκίνητης περιουσίας, κυρίως από δωρεές αυτοκρατόρων, αυλικών, στρατηγών κ.λπ., άρκετοί από τούς όποιους ύπήρξαν και κτίτορες ή εύεργέτες, άκόμα και ήγούμενοι μεγάλων Μονών, άφου πρώτα παραιτήθηκαν από τίς άνώτατες θέσεις τους.

Αυτή ή περιουσία –που καταλάμβανε έκτάσεις άκατοίκητες κατά κανόνα, άφου τότε ό πληθυσμός ήταν άραιός– διατηρήθηκε ή και αύξήθηκε στή διάρκεια τής όθωμανικής κυριαρχίας (15ος-19ος αιώνας), λόγω τών προνομίων που δόθηκαν από τόν Μωάμεθ τόν κατακτητή στόν Πατριάρχη. Όπως άναφέρει ό Γεώργιος Φραντζής (στόν Χρονικόν Μέγα, 3,11), ό Πατριάρχης ήταν «*ανάιτητος και άφορολόγητος και άδιάσειστος από παντός έναντίου, και τέλους και δόσεως, ... αυτός τε και οι μετ' αυτόν Πατριάρχαι...*, όμοίως και πάντες οι

ὑποτεταγμένοι αὐτῷ Ἀρχιερεῖς». Καί ὄχι μόνον! Διότι ἀκόμα καί σουλτάνοι καί ἄλλοι ὀθωμανοὶ ἀξιωματοῦχοι, παραχωροῦσαν μεγάλες ἐκτάσεις πρὸς διάφορα Μοναστήρια, ἐνῶ καί ἄτεκνοι χριστιανοὶ ἄφηναν, σέ ἀρκετές περιπτώσεις, τὰ κτήματά τους σέ ναοὺς ἢ μονές, μέ τόν ὄρο νά μνημονεύεται τό ὄνομά τους «εἰς τόν αἰῶνα».

Μέ τήν περιουσία αὐτή τὰ Μοναστήρια εἶχαν καί ἀξιοποίησαν τή δυνατότητα νά ιδρύσουν –σέ περιόδους χαλάρωσης τῆς σουλτανικῆς ἐξουσίας– σχολεῖα μέ περίφημους Δασκάλους τοῦ Γένους, νά διατηρήσουν τήν ἑλληνική γλῶσσα καί τὰ γράμματα, νά προετοιμάσουν καί νά στηρίξουν τήν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821. Μόνο τυχαῖο, λοιπόν, δέν ἦταν τό ὅτι ἡ Ἐκκλησία, καί κυρίως τὰ πολλά Μοναστήρια πού ὑπῆρχαν στόν ἑλλαδικό χῶρο, μετά τήν ἀπελευθέρωση καί τήν ἴδρυση τοῦ νεοελληνικοῦ κρατιδίου (1828), κατεῖχε νόμιμα τό 25% περίπου τῆς γῆς (βλέπε Πρακτικά τῆς Ὀλομέλειας τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, Συνεδρία 2.4.1987, σελ. 5076). Καί νά πῶς ἡ τότε ὄντως ἀμύθητη περιουσία, πού ἀνήκε κατά κυριότητα, νομή καί κατοχή στήν Ἐκκλησία καί τὰ Μοναστήρια της, σταδιακά καί μέ διάφορες κρατικές πιέσεις, ἀπειλές, μεθοδεύσεις, ἀπαλλοτριώσεις καί ἀρπαγές, ἀφαιρέθηκε:

4. Πώς συντελέστηκε ή διαρπαγή της

α. Διάλυση 416 Μοναστηριών και διαρπαγή της περιουσίας τους. Η άλλοεθνής και προτεσταντική Άντιβασιλεία του Όθωνος, πρεσβεύοντας την άποψη ότι η εκκλησιαστική περιουσία αποτελεί θησαυρό που κληροδοτήθηκε από τους ... προγόνους στο έλληνικό έθνος (!) και διαγράφοντας την ανεκτίμητη προσφορά των Μοναστηριών στους παλαιότερους και τους νωπούς τότε αγώνες, με βασιλικά διατάγματα του 1833 και 1834 διέλυσε 416 Μοναστήρια και διέθεσε την κινητή και ακίνητη περιουσία τους για την ίδρυση του «Εκκλησιαστικού Ταμείου». Άλλά τό Ταμείο που ίδρυσε λειτούργησε μέ τρόπο τόσο άδιαφανή και έπιπόλαιο, ώστε τελικά σημειώθηκε διαρπαγή της εκκλησιαστικής περιουσίας, ένω οί έπιτήδειοι της έποχής πωλούσαν στά παζάρια, για λογαριασμό τους, τά ιερά σκεύη, τά κειμήλια και τά λείψανα αγίων (βλέπε Δικ. Βαγιακάκου, Συμβολή εις την εκκλησιασικήν ιστορίαν της Μάνης, 1956, σ. 4 έξ.). Τό άμαρτωλό αυτό Ταμείο, τό 1843 (δηλαδή δέκα χρόνια μετά την ίδρυσή του) περιήλθε στή διοίκηση και διαχείριση της επί των Οικονομικών Γραμματείας του Κράτους και οί πόροι του διατέθηκαν για

τήν τακτοποίηση δικῶν του ἀναγκῶν... Ἀκόμα καί «ἅπαντα τοῦ Πανεπιστημίου [Ἀθηνῶν], τὰ ἀναλώματα» (δαπάνες) καλύπτονταν ἀπό τό Ταμεῖο τοῦτο, δηλαδή ἀπό τό ἀντίτιμο πώλησης μοναστηριακῶν κτημάτων.

β. Ἀναγκαστική ἀπαλλοτρίωση τοῦ 1836.
Μέ τό Βασιλικό Διάταγμα τῆς 20.5/1.6.1836 «περί ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων» ἔγινε ἀναγκαστική ἀπαλλοτρίωση (χωρίς καταβολή ἀντιτίμου) καί ἄλλων τεραστίων σέ ἔκταση κτημάτων καί τῶν σέ λειτουργία Μονῶν, δῆθεν «χάριν θεαρέστων ἔργων καί πρὸς οἰκοδομήν ἱερῶν καί ἀγαθοεργῶν καταστημάτων» (βλέπε Κων. Μ. Ράλλη, Τό ἀναπαλλοτρίωτον τῆς ἐκκλησ. περιουσίας, 1903, σσ. 28-30, 51-52). Στήν περιουσία πού ἀπέμεινε ἐπιβλήθηκε βαρύτερη ἔμμεση φορολογία, πού ὅταν αὐτή δέν ἦταν δυνατόν νά καταβληθεῖ, ὀδηγοῦσε σέ δημόσιους πλειστηριασμούς!

γ. Ὁ «ἀγροτικός» καί ἄλλοι νόμοι τῆς β' καί γ' δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Ἡ ἀπαλλοτριωτική ἐπιβολή τοῦ νεοελληνικοῦ Κράτους σέ βάρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας συνέχισε νά δείχνει τό ἀνάληγτο πρόσωπό της καί κατὰ τὰ νεότερα χρόνια, ιδιαίτερα δέ μετά

τούς βαλκανικούς πολέμους 1912-13. Έτσι, μέ τούς Νόμους 1072/1917 καί 2050/1920 (γνωστόν ώς «άγροτικό νόμο»), αλλά καί άλλους πού άκολουθήσαν (π.χ. 2189), έπιβλήθηκε ή άναγκαστική άπαλλοτριώση μοναστηριακών κτημάτων, άλλοτε γιά τήν άποκατάσταση προσφύγων ή άκτημόνων καί άλλοτε –άόριστα– γιά λόγους «προφανούς άνάγκης καί δημοσίας ώφελείας». Καί έπειδή κατά κανόνα οί άριθμοί είναι πιό εύγλωττοι, σημειώνουμε όσα άποκαλυπτικά άναφέρονται στό ύπ' άρ. 976/780/18.4.1947 έγγραφο του Ο.Δ.Ε.Π. πρós τή Γεν. Διεύθυνση Δημόσιου Λογιστικού του ύπουργείου Οίκονομικών, γιά τό μέγεθος τής άπαλλοτριωτικής έπιβολής του Κράτους: Άπό τό 1917 ώς τό 1930 άπαλλοτριώθηκαν έκκλησιαστικές έκτάσεις άξίας άνω του 1.000.000.000 προπολεμικών δραχμών. Τό Κράτος καθόρισε αυτό τό αντίτιμο, κατέβαλε στό Γενικό Έκκλ. Ταμείο τά 40 έκατομμύρια καί όφείλει άκόμα τά 960! Άν τολμᾶ τό ύπουργείο Οίκονομικών ᾗς ύπολογίσει τήν ανεξόφλητη αυτή όφειλή του, άνάγοντάς την σέ σημερινές τιμές μέ τίς άνάλογες προσαυξήσεις τόκων κ.λπ.

**δ. «Ρευστοποίηση» μέ τό Νόμο 4684/1931
καί καταποντισμός.** Μέ τό Νόμο αὐτό τό Κρά-
τος ἐπέβαλε οὐσιαστικά τήν ἐκποίηση («ρευ-
στοποίηση») ἑνός ἀκόμα μεγάλου τμήματος
τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, παρά τίς ἀν-
τιρρήσεις τῆς Ἐκκλησίας. Ὅ,τι εἰσπράχθηκε,
τοποθετήθηκε σέ «ἐθνικά χρεώγραφα καί χρη-
ματόγραφα» (μάς θυμίζουν μήπως τά σύγχρο-
να ὁμόλογα;), ἀλλά ἡ ἀξία τους ἐξανεμίστηκε,
σχεδόν στό σύνολό της, ὅταν ἡ ἐθνική μας
οἰκονομία καταποντίστηκε στή διάρκεια τοῦ
Β΄ παγκόσμιου πολέμου, τῆς ξενικῆς Κατοχῆς
καί τοῦ ἐμφυλίου πού ἀκολούθησε.

ε. Νέα πλήγματα καί ἡ Σύμβαση τοῦ 1952.
Ἡ Δ΄ Ἀναθεωρητική Βουλή (1946-50) καί ἡ εἰδι-
κή Ἐπιτροπή γιά τή σύνταξη Σχεδίου Συντάγ-
ματος, στό ἄρθρο 143 προέβλεπε τήν πλήρη
ἀπαλλοτρίωση ὅλης τῆς ἐκκλησιαστικῆς πε-
ριουσίας, χωρίς ἀντάλλαγμα! Πρόσχημα; Ἡ
ἀποκατάσταση ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καί
γεωργοκτηνοτρόφων. Ἡ Ἱεραρχία ἀντέδρασε,
ἡ ἀπόπειρα ματαιώθηκε, ἀλλά τό Κράτος μέ
τό Ν.Δ. 327/1947 καί αὐτό τῆς 29.10.1949 ἐπέ-
φερε νέα πλήγματα. Ἡ κυβέρνηση Πλαστήρα,
ἐνῶ τό Σύνταγμα καί τοῦ 1952 ὄριζε ὅτι «ἐπι-

κρατούσα* θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος», προέβαλε τὴν ἀπαίτηση νὰ παραχωρηθῆ ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία στό Κράτος, μέ τὴν ἀπειλή μάλιστα διακοπῆς τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφημερίων (περὶ τῆς ὁποίας βλ. στή σελ. 22 ἔξ. τοῦ παρόντος).

Οἱ ἀφόρητες πιέσεις τοῦ Κράτους εἶχαν ὡς ἀναπόφευκτο ἀποτέλεσμα τὴν ὑπογραφή τῆς ἀπὸ 18.9.1952 «Συμβάσεως περὶ ἐξαγορᾶς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου κτημάτων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ ἀκτημόνων γεωργικῶν κτηνοτρόφων», πού κυρώθηκε μέ τό Β.Δ. τῆς 26.9/8.10.1952 (ΦΕΚ 299 Α'). Ἡ Σύμβαση αὐτὴ ἦταν ἐπαχθὴς γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ ὑποχρεώθηκε νὰ παραχωρήσει στό Κράτος τὰ 4/5 (80%) τῆς καλλιεργούμενης ἢ καλλιεργήσιμης ἀγροτικῆς περιουσίας της καὶ τὰ 2/3 τῶν βοσκοτόπων. Τό ἀντάλλαγμα; Μόλις τό 1/3 τῆς πραγματικῆς ἀξίας καὶ κάποια ἀστικά ἀκίνητα/οἰκόπεδα.

Τό σημαντικὸ στοιχεῖο στὴ Σύμβαση αὐτὴ, πού σκόπιμα παρασιωπᾶται γιὰ εὐνόητους λό-

* Τό Σύνταγμα αὐτό, ὅπως καὶ τὰ μεταγενέστερα, ἀναγνωρίζει τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς «ἐπικρατοῦσα» θρησκεία, ὄχι μέ ποσοτικὴ «ἀλλὰ καὶ μέ ποιοτικὴ ἔννοια, ἀναφερομένη στὴν πρόνοια αὐτοῦ νὰ παραμείνει ἐπικρατοῦσα» (Κων. Ραμῖωτης).

γους, από τούς καλοθελητές είναι ότι σ' αυτήν περιέχεται ή διακήρυξη του Κράτους ότι ή έν λόγω άπαλλοτρίωση είναι ή τελευταία και δέν πρόκειται νά υπάρξει νεότερη στό μέλλον, ένω δεσμεύεται νά παρέχει και κάθε αναγκαία ύποστήριξη (ύλική και τεχνική), ώστε νά μπορέσει ή Έκκλησία νά αξιοποιήσει τήν ελάχιστη έναπομείνασα περιουσία της.

Άλλά, δυστυχώς, τό Κράτος άποδείχθηκε και στή δέσμευσή του αυτή άναξιόπιστο. Διότι μέ νέα διοικητικά μέτρα όχι μόνο δέν ύποστήριξε, αλλά δέν επέτρεψε στήν Έκκλησία νά αξιοποιήσει ό,τι τής απέμεινε. Οί κρατικές Ύπηρεσίες, άλλοτε άμφισβητώντας τήν κυριότητα, μέ τό νά ζητούν τίτλους κυριότητας από εποχές πού τό Κράτος μας δέν ύπήρχε, άλλοτε μή δεχόμενο τήν έγκυρότητα ή τήν ισχύ αυτοκρατορικών έγγραφων ή πατριαρχικών σιγιλίων και σουλτανικών φερμανίων, ή χαρακτηρίζοντας ως δασικές ή «διακατεχόμενες» τίς μοναστηριακές έκτάσεις, στήν πράξη έμπόδισαν και έμποδίζουν τήν Έκκλησία νά αξιοποιήσει τήν λίγη περιουσία της. Και τό πρόβλημα έπιτείνεται μέ τή συστηματική καλλιέργεια τής έντύπωσης ότι ή Έκκλησία κατέχει... άμύθητη περιουσία, τήν όποία δήθεν δέν διαθέτει ή δέν αξιοποιεί για τό καλό του λαού!

Καί ὄχι μόνον ἀναξιόπιστο ἀποδείχθηκε, ἀλλά συνέχισε τίς ἀπόπειρες γιά διαρπαγή καί τῆς ἐναπομείναςας περιουσίας:

στ. Κατά τήν τελευταία 35ετία. Ἀπό τό 1975 καί μετά ἐντείνονται οἱ πιέσεις γιά τόν λεγόμενο «χωρισμό Ἐκκλησίας καί Κράτους», ἐνῶ τό 1976 ὁ τότε ὑπουργός Παιδείας καί Θρησκευμάτων (Γεώργ. Ράλλης) κατάρτισε σχέδιο γιά τήν παραχώρηση στό Κράτος τῶν 3/4 (75%) τῆς περιουσίας καί ἡ Ἐκκλησία νά κρατοῦσε τό ὑπόλοιπο 1/4 (25%). Ἡ προσπάθειά του ναυάγησε. Ὁ διάδοχός του στόν ὑπουργικό θῶκο (Ἰωάν. Βαρβιτσιώτης) πρότεινε πιό σκληρό σχέδιο: Τό Κράτος νά πάρει τά 4/5 (80%) καί στήν Ἐκκλησία νά μείνει τό 1/5 (20%). Κι αὐτό δέν ὑλοποιήθηκε. Τό 1985 ὁ ὑπουργός Παιδείας (Ἄπ. Κακλαμάνης) κατάρτισε νομοσχέδιο μέ θέμα «Ρύθμιση θεμάτων μοναστηριακῆς περιουσίας» καί τό ἐπόμενο ἔτος ὁ νέος ὑπουργός (Ἄντ. Τρίτσης) ἐμφάνισε σχέδιο Συμφωνίας διάρκειας 100 χρόνων γιά ἀνάπτυξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καί ἀξιοποίησή της ἀπό τοῦς ἀγροτικούς συνεταιρισμούς, πού θά ἀπέδιδαν 10% στήν Ἐκκλησία καί 5% στό Κράτος. Εὐτυχῶς πού καί τό σχέδιο αὐτό δέν ὑλοποιήθηκε, ἄν ληφθεῖ

υπόψη ό βίος καί ή πολιτεία του συνόλου σχεδόν τών καταχρεωμένων Συνεταιρισμών (έκτός έξαιρέσεων...).

Άλλά ό τότε ύπουργός Τρίτσης επέμεινε. Κατάρτισε καί έφερε στή Βουλή νομοσχέδιο, πού ψηφίστηκε ως Νόμος 1700/1987 καί υπήρξε τό άποκορύφωμα τής κρατικής έπιβολής σέ βάρος τής έκκλησιαστικής περιουσίας πού είχε άπομείνει. Παρά τίς άντιδράσεις, ή πλειοψηφία τής Βουλής ψήφισε τό Νόμο, μέ τίς διατάξεις του όποιου θά άλλαζαν οι κανόνες διοίκησης, διαχείρισης καί έκπροσώπησης τής μοναστηριακής περιουσίας, τό Κράτος θά διορίζε τό Διοικ. Συμβούλιο του Ο.Δ.Ε.Π., γιά νά διοικεί τήν έκκλησιαστική περιουσία, ένώ γινόταν επέμβαση καί στόν τρόπο διοίκησης καί διαχείρισης τών ένοριακών ναών κ.λπ.

Ή τύχη του Νόμου αύτου είναι γνωστή: Τό Συμβούλιο τής Έπικρατείας άκύρωσε τήν Πράξη συγκρότησης του Συμβουλίου του Ο.Δ.Ε.Π. (άπόφαση 5057/1987), τό Κράτος δέν τόλμησε νά εφαρμόσει τούς Νόμους 1700/1987 καί 1811/1988, κάποιες Μονές προσέφυγαν στό Εύρωπαϊκό Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων γιά παραβίαση μέ τούς Νόμους αύτους άρθρων τής Διεθνούς Συμβάσεως τής Ρώμης καί του Πρώτου Πρωτοκόλλου της. Καί δικαι-

ώθηκαν, διότι τό Δικαστήριο μέ τήν απόφασή του 10/1993/405/483/484/9.12.1994:

• Διαπίστωσε ὅτι ὁ Νόμος 1700 παραβίασε θεμελιώδη δικαιώματα τῶν ἱερῶν Μονῶν γιά τά περιουσιακά τους δικαιώματα.

• Ἀνέτρεψε τή μέχρι τότε ὑπέρ τοῦ Κράτους νομολογία τῶν ἑλληνικῶν Δικαστηρίων καί ἐπέβαλε σ' αὐτά πλήρη συμμόρφωση πρός τή Σύμβαση τῆς Ρώμης.

• Διακήρυξε ὅτι οἱ Μονές –καί ἄρα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος– δέν εἶναι κρατικοί ὀργανισμοί, ἔστω κι ἂν χαρακτηρίζονται νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

• Διασαφήνισε ὅτι οἱ Μονές μποροῦν νά ἐπικαλοῦνται κάθε τρόπο κτήσεως τῆς κυριότητας τῆς περιουσίας τους (καί μέ χρησικτησία), ἀφοῦ «δέν ὑπάρχει κτηματολόγιο στήν Ἑλλάδα», καί διότι ἦταν ἀδύνατη ἡ μεταγραφή τίτλων πρό τοῦ 1856 καί ἡ μεταγραφή κληροδοσιῶν καί κληρονομιῶν πρό τοῦ 1846, καί

• Ἐπέλυσε τήν ἀμφισβήτηση, ὑπέρ τῶν ἱερῶν Μονῶν, τοῦ θέματος τῶν «διακατεχομένων» (κτημάτων χωρίς νόμιμους τίτλους) τά ὁποῖα νέμεται ἡ Ἐκκλησία, μέ τό τεκμήριο τῆς τακτικῆς ἢ ἔκτακτης χρησικτησίας.

Παρά τό «πάγωμα» τῶν δύο αὐτῶν Νόμων (1700 καί 1811), τό 1998 ἐπιχειρήθηκε ἀπό τή

Γεν. Γραμματεία Δασών ή ένεργοποίηση τής Σύμβασης πού προέβλεπε ό δεύτερος Νόμος, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Άλλά δέν έπαψε ή άναμόχλευση τού θέματος «έκκλησιαστική περιουσία», όπως συνέβη τό έτος 2000, όταν τό Πανελλήνιο βρισκόταν σέ άνησυχία και άναστάτωση για τό ζήτημα τής μή άναγραφής τού θρησκευματος στά νέου τύπου δελτία ταυτότητας, ή μετά τό 2009, όταν ξέσπασε ή οικονομική κρίση, ήρθε στην Έλλάδα τό Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ή Εύρωπαϊκή Ένωση και ή Εύρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Τρόικα) και ύπογράφηκε τό «Μνημόνιο...». Τότε όχι ξαφνικά, αφού ήταν άναμενόμενο, ξαναξεστάθηκε ή σούπα τής έκκλησιαστικής περιουσίας, σερβίρεται διαρκώς από τά Μ.Μ.Ε. και οι άγνωστοί τήν άλήθεια ή οι καλοθελητές άναμασούν τά ίδια και τά ίδια, προβάλλοντας όμως και δύο νέα ζητήματα: Γιατί οι κληρικοί νά μισθοδοτούνται από τό Κράτος, και Γιατί νά μή φορολογείται ή Έκκλησία. Στά δύο αυτά δίδεται στή συνέχεια άπάντηση.

5. Γιατί οι Κληρικοί νά μισθοδοτούνται από τό Κράτος;

Σέ περιόδους κρίσης είναι άναμενόμενο νά ακούγονται κραυγές τού τύπου «τό Κρά-

τος πληρώνει τούς μισθούς τών υπηρετῶν τοῦ Θεοῦ», «πυθενά στον κόσμο οἱ ἱερωμένοι δέν εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι» (φυσικά, ἀφοῦ εἶναι λειτουργοί, ὅπως οἱ δικαστικοί, οἱ ἐκπαιδευτικοί κ.λπ.) καί ἀξιῶνεται ἀπό κάποιους νά σταματήσει ἡ μισθοδοσία τους ἀπό τόν Κρατικό Προϋπολογισμό καί τή δαπάνη νά ἀναλάβει ἡ Ἐκκλησία.

Κάνοντας μία σύντομη ἀναδρομή στό θέμα σημειώνουμε ὅτι μέχρι τό 1945 οἱ ἱερεῖς ἀμείβονταν ἀπό τή λεγόμενη εἰσφορά τών ἐνοριτῶν. Τότε λοιπόν ἐκδόθηκε ὁ Α.Ν. 536/1945 «Περί ρυθμίσεως τών ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ τρόπου πληρωμῆς αὐτῶν καί περὶ καλύψεως τῆς σχετικῆς δαπάνης». Καί ἀπό τήν 1.10.1945 ἄρχισε ὄχι μόνον ἡ μισθοδοσία ἀλλά καί ἡ «εἰσφορά 25% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τῶν ἐνοριακῶν καί συναδελφικῶν, ὡς καί τῶν ὑπὸ εἰδικῶν νόμων διεπομένων Ναῶν» (ἄρθρο 2, § 2Α). Ἡ εἰσφορά 25% αὐξήθηκε σέ 35% μέ διάταξη τοῦ Α.Ν. 469/1968, ἀλλά καταργήθηκε ἀπό 1.1.2004 (ἄρθρο 15 τοῦ Νόμου 3220/2004). Σημειώνεται ὅτι ἐπὶ 60 χρόνια ἡ εἰσφορά 25% καί 35% καταβαλλόταν ἀπό τούς Ναούς στά Δημόσια Ταμεῖα «ἀνά τρίμηνον».

Ὑποστηρίζοντας τή θέση ὅτι τό Κράτος ὀφείλει νά μισθοδοτεῖ τούς ἐφημερίους καί

έπισκόπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πλὴν τῶν ἄλλων, ἐπικαλούμαστε δύο ἐπιχειρήματα:

α. Ἀφοῦ τό ἑλληνικό Κράτος ἀπαλλοτριώσε, οὐσιαστικά χωρίς ἀντάλλαγμα, τό μέγιστο μέρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἔχει τήν ὑποχρέωση νά τηρήσει τή δέσμευσή του (βλέπε τή Σύμβαση τοῦ ἔτους 1952, σελ. 16 τοῦ παρόντος) ὅτι θά παρέχει τήν ἀναγκαία ὑποστήριξή του πρὸς τήν Ἐκκλησία, ὅπως ὀρίζεται καί στό Σύνταγμα (ισχύον καί προγενέστερα). Ἄλλωστε, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία ἀπογυμνώθηκε ἀπό τήν περιουσία της, μέ τόν τρόπο πού ἀναφέρθηκε, ἀντικειμενικά δέν εἶναι δυνατόν νά σηκώσει τό βᾶρος τῆς μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου.

β. Ἡ συντριπτική πλειονότητα τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας, χωρίς νά ἔχει ἰδιαίτερη σημασία πόσο ἐνεργά ἢ συνειδητά εἶναι. Παράλληλα τυγχάνουν καί φορολογούμενοι πολίτες. Τό Κράτος ἔχει τήν ὑποχρέωση, ἀπό τούς φόρους πού εἰσπράττει, νά καλύπτει τίς ἀνάγκες ὑγείας, ἐκπαίδευσης, ἀσφάλειας, πολιτισμοῦ, ἄθλησης κ.λπ. τῶν πολιτῶν του. Γι' αὐτό χτίζει καί λειτουργεῖ νοσοκομεῖα, σχολεῖα, πολιτιστικά καί ἀθλητικά κέντρα κ.ἄ. Ἀλλά, ἐμεῖς οἱ φορολογούμενοι πολίτες του, εἴμαστε καί ὀρθόδοξοι χριστιανοί στήν πλειονότητά μας. Καί ὅπως θέλουμε καί

άπαιτούμε από τό Κράτος νά μᾶς ἐξασφαλί-
ζει –μέ τούς φόρους μας– τό δάσκαλο, τό για-
τρό, τό δικαστή, τόν ἄστυνομικό, τό φρουρό
τῆς Πατρίδας, ἔχουμε τήν ἀξίωση νά μισθο-
δοτεῖ καί τόν ἱερέα καί ἐπίσκοπό μας, γιά νά
καλύπτουν τίς ψυχικές, πνευματικές καί μετα-
φυσικές ἀνάγκες μας. Καί ἂν θελήσει κάποιος
νά ὑποστηρίξει τό ἀντίθετο, σημαίνει πώς
ἀρνεῖται τήν ψυχοπνευματική ὑπόσταση τοῦ
ἀνθρώπου. Δέν μπορεῖ τό Κράτος νά διαθέτει
μεγάλα ποσά γιά ἐπιχορηγήσεις ἀσήμαντων
οὐσιαστικά δράσεων (δήθεν πολιτιστικῶν,
ἀθλητικῶν, καλλιτεχνικῶν κ.λπ.) καί νά ψά-
χνει τρόπους νά στερήσει, ἀπό τή συντριπτική
πλειονότητα τῶν πολιτῶν του, τήν πνευματι-
κή καί θρησκευτική ποδηγέτησή τους.

6. Γιατί νά μή φορολογεῖται ἡ Ἐκκλησία;

Ἡ παραπληροφόρηση σέ ὅλο τό μεγαλεῖο
τῆς. Ἄρκει μία περιήγηση σέ διάφορες
ἱστοσελίδες τοῦ Internet, γιά νά διαπιστώσει
κανείς πόσα ψέματα, πόσες ἀνακρίβειες καί
πόση χολή διαπερνοῦν πολλά ἀπό τά ἀναρ-
τημένα κείμενα. «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ μεγαλύ-
τερος ἰδιοκτήτης γῆς στή Ἑλλάδα, μεγαλομέ-
τοχος ἐπιχειρήσεων καί μεγαλοκαταθέτης»,

γράφει κάποιος, χωρίς νά παραθέτει κανένα στοιχείο πού νά τεκμηριώνει τήν ἄποψή του. Ἄλλος προσθέτει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀπολαμβάνει «καθεστώς μόνιμης φορολογικῆς ἀσυλίας». Εἶναι ὅμως ἔτσι; Ἀσφαλῶς ὄχι. Διότι καί τά ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου καταβάλλουν στό Δημόσιο Ταμεῖο ὅ,τι μέ τούς Νόμους καθορίζει ἡ Βουλή τῶν Ἑλλήνων. Ἔτσι, τώρα πού συντάσσεται τό παρόν (τέλος Ὀκτωβρίου 2011), ἰσχύουν καί ἐφαρμόζονται τά ἐπόμενα γιά τή φορολόγηση τῆς Ἐκκλησίας:

1. «Τά εἰσοδήματα πού ἀποκτοῦν ἀπό τήν ἐκμίσθωση οἰκοδομῶν καί γαιῶν οἱ ἱεροί ναοί, οἱ ἱερές μητροπόλεις, οἱ ἱερές μονές τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἡ ἱερά μονή Πάτμου, ἡ ἱερά μονή Σινᾶ, ἡ Ἀποστολική Διακονία, ὁ Πανάγιος Τάφος, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, τά Πατριαρχεῖα Ἱεροσολύμων καί Ἀλεξανδρείας, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου καί οἱ ἱερές σταυροπηγιακές μονές Κύπρου, τά ἡμεδαπά νομικά πρόσωπα πού νόμιμα ἔχουν συσταθεῖ ἢ συνιστῶνται καί τά ὁποῖα ἐπιδιώκουν ἀποδεδειγμένα κοινωφελεῖς σκοπούς, καθώς καί τά ἡμεδαπά κοινωφελή ἰδρύματα, **φορολογοῦνται μέ συντελεστή εἴκοσι τοῖς ἑκατό (20%)** (ἄρθρο 12 § 4 τοῦ Νόμου 3842/23.4.2010, ΦΕΚ 58, τεῦχος Α΄).

2. **Έκτακτο Είδικό Τέλος Ήλεκτροδοτούμενων Δομημένων Έπιφανειών (Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε.)**, «γιά έπιτακτικούς λόγους έθνικού συμφέροντος πού συνίστανται στην άμεση μείωση του δημοσιονομικού έλλείματος... στίς ήλεκτροδοτούμενες γιά οικιστική ή έμπορική χρήση δομημένες έπιφάνειες...», **ανάλογα μέ τό έμβασμόν τής δομημένης έπιφάνειας, τό ύψος τής τιμής ζώνης** κ.λπ. (άρθρο 53 § 1-2 του Νόμου 4021/3.10.2011 ΦΕΚ 218, τεύχος Α'). Στο είδικό αυτό τέλος δέν υπόκεινται φυσικά τά ακίνητα πού χρησιμοποιούνται από τήν Έκκλησία «γιά νά έπιτελούν τό λατρευτικό, έκπαιδευτικό, θρησκευτικό και κοινωφελές έργο τους» (άρθρο 53 § 5 β' και γ' ίδιου Νόμου και άρθρο 29 § 1 εδάφια ια' και ιγ' του Νόμου 3842/2010), έξαιρέση πού ισχύει και γιά τό Δημόσιο, τά λοιπά ΝΠΔΔ, τούς ΟΤΑ και τίς δημοτικές έπιχειρήσεις. Έννοείται όμως ότι ή Έκκλησία καταβάλλει τό είδικό τέλος γιά τά λοιπά ακίνητά της.

3. **Φόρο μέ συντελεστή 3%** μέ βάση τήν αντικειμενική άξία τής ακίνητης περιουσίας (πλήν τών παραπάνω έξαιρέσεων).

4. **Φόρο μέ συντελεστή 0,5%** στην άξία τών κληρονομιών και δωρεών.

5. Τέλος χαρτοσήμου και δικαιώματα ΟΓΑ (2,40%) στις χρηματικές παροχές των χριστιανών προς τους ιερούς ναούς για ιεροπραξίες.

6. Επίσης παρακρατεί και **ἀποδίδει στις ΔΟΥ** τὰ ἐπόμενα:

α. Φόρο μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων

β. ΦΠΑ μέ τούς προβλεπόμενους συντελεστές γιά ὑπηρεσίες καί ἀγαθά

γ. Φόρο εἰσοδήματος 8% σέ ὅλα τὰ τιμολόγια παροχῆς ὑπηρεσιῶν

δ. Φόρο εἰσοδήματος 4% γιά ὅλα τὰ δελτία ἀποστολῆς ἀγαθῶν καί 1% γιά τὰ ὑγρά καύσιμα.

Ἦς σημειωθεῖ ἐπιπλέον ὅτι πολλές Ἰ. Μητροπόλεις, Ναοί καί Μονές ἀπό 1.8.2011 ἐπιβαρύνονται μέ πολύ σημαντικά ποσά γιά τήν ταχυδρόμηση τῶν περιοδικῶν πού ἀποστέλλουν –κατά κανόνα δωρεάν– σέ πολλούς χριστιανούς στά πλαίσια τοῦ ποιμαντικοῦ τους ἔργου, μετά τήν ἔκδοση τοῦ Νόμου 3986/1.7.2011 (ΦΕΚ Α' 152) «Ἐπείγοντα μέτρα ἐφαρμογῆς μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικῆς στρατηγικῆς 2012-2015», οἱ διατάξεις τοῦ

ὁποίου κατάργησαν τό Εἰδικό Τιμολόγιο τῶν ἐκδοτῶν ἐντύπων γιά τά ταχυδρομικά τέλη.

Πρός ἀπάντηση τέλος ἐκείνων πού παραποιοῦν τήν ἀλήθεια, παρατίθεται καί ἡ κατακλείδα Δελτίου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (15.9.2011) περί φορολογήσεως τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀναφέρει:

«Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμεῖ νά τονίσει ὅτι **ἡ ἀπαλλαγή** ἀπό τό φόρο ἀκίνητης περιουσίας γιά τά ἀκίνητα λατρευτικῆς, θρησκευτικῆς καί κοινωφελοῦς χρήσεως **ἰσχύει** ἀπό τό ἔτος 2008 **γιά ὅλα τά θρησκευτά καί δόγματα** πού ἔχουν ἀκίνητη περιουσία ἐντός τῆς Ἑλλάδος καί ἀφ' ἑτέρου ὅτι, παρότι τά ἔσοδά της προέρχονται μέχρι σήμερα ἀπό τό ὑστέρημα τῶν πιστῶν καί χρησιμοποιοῦνται γιά τή συντήρηση τῶν θρησκευτικῶν καί κοινωφελῶν της ἰδρυμάτων*, **οὐδέποτε ζήτησε κάποια ἄνιση φορολογική μεταχείριση** σέ σχέση μέ τούς ὑπόλοιπους φορολογούμενους μὴ κερδοσκοπικούς ὀργανισμούς τῆς Χώρας».

Παρά τήν ἀπαλλοτρίωση ὅμως καί τή διαρπαγή τοῦ μέγιστου μέρους τῆς περιουσίας της, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δέν ἔπαψε νά στέκεται συμπαραστάτης τῶν τοπικῶν κοινωνιῶν, τῶν ἐμπερίστατων ἀνθρώ-

* Τά ὁποῖα ὑπερβαίνουν τά 400 σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα.

πων, τῶν ἀσθενῶν, τῶν φυλακισμένων, τῶν νέων, τῆς τρίτης ἡλικίας. Ἴδου ἓνα ἐντελῶς πρόσφατο παράδειγμα: Στίς 19 Ἰουλίου 2011 κηδεύθηκε πολίος Μητροπολίτης νησιωτικῆς Μητροπόλεως. Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου πού ἐκφώνησε τόν ἐπικήδειο λόγο εἶπε μεταξύ ἄλλων:

*Σχολεῖα, παιδικοί σταθμοί, ἀθλητικοὶ χώροι, ἐργατικά κατοικίαι, ἰδρύματα καὶ πολιτιστικά κέντρα καὶ ἄλλα ἀνηγέρθησαν ἢ λειτουργοῦν εἰς χώρους ἐκκλησιαστικῆς ἢ μοναστηριακῆς ἰδιοκτησίας, οἱ ὅποιοι μέ τὴν προτροπὴν τοῦ ἡμετέρου Ἐπισκόπου **παρεχωρήθησαν δωρεάν** πρὸς τόν σκοπὸν αὐτόν. Ἀκόμη καὶ ἡ διάνοιξις ὁδῶν, ἡ δημιουργία πλατειῶν, ἔχει γίνει εἰς ἐκκλησιαστικούς χώρους τῆ προτροπῆ τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου μας πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν καὶ ἐν γένει τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἴδου, πῶς ἀξιοποιεῖ ἡ Ἐκκλησία τὴν περιουσίαν της!*

Γ' αὐτό ἄς σταματήσουν ἐπιτέλους οἱ ἀνακρίβειες καὶ τὰ ψέματα γιὰ τὰ θέματα ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, φορολόγηση τῆς Ἐκκλησίας, μισθοδοσία τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν.

Περιεχόμενα

Ἡ αὐτοκράτειρα καί τό ἀμπελάκι τῆς χήρας.....	3
Ἀπαραίτητες διευκρινίσεις	
1. Δικαιούται ἢ ταιριάζει στήν Ἐκκλησία	
νά ἔχει περιουσία;.....	6
2. Σέ ποιόν ἀνήκει καί πῶς διοικεῖται;.....	8
3. Πῶς ἀποκτήθηκε.....	9
4. Πῶς συντελέστηκε ἡ διαρπαγή της.....	13
α. Διάλυση 416 Μοναστηριῶν καί διαρπαγή	
τῆς περιουσίας τους.....	13
β. Ἀναγκαστική ἀπαλλοτρίωση τοῦ 1836.....	14
γ. Ὁ «ἀγροτικός» καί ἄλλοι Νόμοι τῆς β' καί	
γ' δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰῶνα.....	14
δ. «Ρευστοποίηση» μέ τό Νόμο 4684/1931	
καί καταποντισμός.....	16
ε. Νέα πλήγματα καί ἡ Σύμβαση τοῦ 1952.....	16
στ. Κατά τήν τελευταία 35ετία.....	19
5. Γιατί οἱ κληρικοί νά μισθοδοτοῦνται ἀπό	
τό Κράτος;.....	22
6. Γιατί νά μή φορολογεῖται ἡ Ἐκκλησία;.....	25

Στις αρχές του 5ου αιώνα η αυτοκράτειρα Εὐδοξία, κάτοχος μεγάλης περιουσίας, μετά τὸ θάνατο τοῦ πατρίκιου Θεόγνωστου, πού ἡ ἴδια εἶχε ἐξορίσει, ἄρπαξε καὶ τὴν περιουσία του, βυθίζοντας στή φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία τῆ χήρα καὶ τὰ ὀρφανά ἐκείνου. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἀρχιεπίσκοπος τότε Κωνσταντινουπόλεως, προστάτεψε τὴ χήρα καὶ τὰ ὀρφανά, ἀλλὰ δὲν παρέλειψε νὰ στηλιτέψει τὴν ἀνάληπτη βασίλισσα, πράγμα πού ἀργότερα τοῦ στοίχισε καὶ μία ἐξορία.

Τὸ νεολληνικό Κράτος, κάτοχος τεράστιας ἀκίνητης περιουσίας, ἀφοῦ μαζί μέ τούς ΟΤΑ καὶ τούς Συνεταιρισμούς ἔχει στήν κυριότητα 60.443.500 στρέμματα, προσποιεῖται ὅτι θέλει νὰ ἀποκαταστήσει τούς ἀκτήμονες μέ τὰ 1.292.300 στρέμματα πού ἀνήκουν ἀκόμα στοὺς ναοὺς, τίς μονές, τίς μητροπόλεις, τὰ ἰδρύματα καὶ τούς ὀργανισμοὺς τῆς Ἐκκλησίας!

Διάβασε τὴ σύντομη τούτη μελέτη γιὰ νὰ μάθεις τὴν ἀλήθεια. Μέ στοιχεῖα καταρρίπτει τὸν καλὰ καλλιεργημένο μῦθο γιὰ τὴν ... ἀμύθητη ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, τὴ μισθοδοσία τῶν κληρικῶν καὶ τὴ δῆθεν μὴ φορολόγηση τῆς Ἐκκλησίας.